

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ruд.е.н., доцент, в.о. ректора
Вищого навчального закладу
«Міжнародний
технологічний університет
«Миколаївська політехніка»

УДК 657

ПОТИШНЯК

Олена Миколаївна

д.е.н., доцент, професор
кафедри, Харківський
національний технічний
університет сільського
господарства ім. Петра
Василенка

**ЦІЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ
СОБІВАРТОСТІ У КОНЦЕПЦІЇ
МЕНЕДЖМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РІВНЯ
ТЕХНІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ (ВЕЛИЧИН)
ТА ЯКІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ГОТОВОЇ
ПРОДУКЦІЇ**

**THE ROLE OF COST ACCOUNTING AND
COSTING SYSTEM MANAGEMENT
SOFTWARE COMPETITIVE LEVEL OF
QUALITY CHARACTERISTICS AND
TECHNICAL PARAMETERS OF PRODUCTS**

TKACHENKO Serhii Anatoliiovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Acting Rector of the Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiv Polytechnic"»

POTYSHNIAK Olena Mykolaivna – Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department, Kharkiv National Technical University of Agriculture after Petro Vasylenko

Доведено, роль обліку витрат, калькулювання собівартості у системі управління забезпечення конкурентоспроможного рівня якості продукції визначається вирішенням наступних завдань: контроль за зменшенням витрат підприємств із виробництва і реалізації продукції із забезпеченням конкурентоспроможним рівнем якості; комплектного та достовірного калькулювання собівартості окремих видів продукції для використання інформації про собівартість у конструкції координування маркетинговою діяльністю і ціноутворенні у якості розрахункової основи при розробленні комплексу цін; визначення й оцінки результатів маркетингової діяльності підприємств, їх виробництв із завданням морального та матеріального стимулювання за забезпечення конкурентоспроможного рівня якості.

* * *

Доказано, роль учёта затрат и калькулирования себестоимости в системе управления обеспечения конкурентоспособного уровня качества продукции определяется решением задач: контроля за сокращением расходов предприятий по производству и реализации продукции с обеспеченным конкурентоспособным уровнем качества; комплектного калькулирования себестоимости видов продукции для использования данных о себестоимости в управлении маркетинговой деятельностью и ценообразовании в качестве расчётной базы при разработке комплекса цен; определения и оценки результатов маркетинговой деятельности предприятий, их производств с задачей морального и материального стимулирования за обеспечение конкурентоспособной степени качества.

* * *

According to modern market relations in the country's economy, business leaders faced a difficult task of identifying the results of marketing activities and the effectiveness of implementing measures to ensure a competitive level of product quality. Available tools, including accounting, do not fully meet the identified information needs, which sets the problem in its general form and emphasizes its relevance to important scientific and practical tasks. After analyzing and evaluating recent researches and publications that initiated the solution of this problem and on which we rely, a lot of previously unsettled parts of the general problem have been identified, the special urgency among which is the issue raised with the role of accounting and economic provision of costs and cost calculation in the system of managing the provision of a competitive level of product quality and its task, to which this article is devoted. The purpose of the article is the proof of the fact that cost accounting and costing calculation in the system of management of ensuring a competitive level of product quality play a decisive role. The role of cost accounting and costing in the management system for ensuring a competitive level of product quality is determined by solving the following issues: control over decreasing of expenses of enterprises from the process of production and sale of finished products with a secured competitive level of quality; complete and reliable calculation of the cost of certain types of products for the use of cost data in the management system of marketing activities and pricing as a basis for the design of a complex of prices; determination and evaluation of the results of production and sales activities of enterprises and their divisions with a view to material and moral incentives for ensuring a competitive level of quality. Accounting and economic provision of costs and costing calculate a decisive role in the management system for ensuring a competitive level of product quality. Among the prospects of research in this area particularly substantial different issues related to the definition of costs asekuratsiyu competitive level of product quality and their classification.

Ключові слова: бухгалтерський облік, витрати, готова продукція, забезпечення, калькулювання, конкурентоспроможний рівень, роль, система управління, собівартість, технічні параметри, ціль й якісні характеристики

Ключевые слова: готовая продукция, калькулирование, качественные характеристики, конкурентоспособный уровень, обеспечение, расходы, роль, себестоимость, система регулирования, технические параметры, учёт, цель

Keywords: Accounting, Production Association, spending, finished products, providing, calculation, competitive level, industrial enterprise, a role, management system, cost price, technical parameters, function, goal, qualitative characteristics

ВСТУП

За сучасних ринкових відносин у економіці України перед керівниками (главами) промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань галузі машинобудування постало непросте завдання спрямоване на визначення результатів маркетингової діяльності науково-виробничих об'єднань і підприємств промисловості, економічної ефективності (якості) від здійснення заходів, пов'язаних із забезпеченням конкурентоспроможного рівня якісних характеристик та технічних параметрів готової продукції тощо. Наявні ж інструментарії (механізми), у тому числі і підсистема (функція) обліково-економічного забезпечення, не повною мірою задовольняють означені інформаційні потреби, що встановлює проблему у загальному вигляді та підкреслює її зв'язок із важливими науковими й практичними завданнями, ін.

Провівши поглиблений комплексний аналіз, оцінку останніх досліджень і публікацій [1-13] та інших, у яких започатковано розв'язання зазначеної проблематики і на які ми спираємося, визначено безліч невирішених раніше частин загальної проблеми, особливою актуальністю серед яких виділяється питання пов'язане із роллю обліково-економічного забезпечення витрат та калькулювання собівартості у системі менеджменту (керування) забезпечення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів готової продукції та її завдання, котрому й присвячена означена стаття.

МЕТА РОБОТИ

Тому метою статті виступає беззаперечний доказ того факту, що бухгалтерський облік витрат та калькулювання собівартості у системі управління забезпечення конкурентоспроможного рівня технічних величин і якісних характеристик готової продукції відіграють вирішальну роль.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретично-методологічною базою статті виступає діалектичний метод і основні позиції теорії систем менеджменту гарантії конкурентоспроможного рівня технічних параметрів, якісних характеристик продукції, бухгалтерського обліку витрат, калькулювання собівартості продукції. У процесі дослідження використовувалися такі методи, як: *абстрактно-логічний* (для теоретично-методичної систематизації та формулювання висновків); *монографічний* (при наведенні теоретично-методологічних думок, метод концепцій менеджменту гарантії конкурентоспроможного рівня технічних параметрів (норм) і якісних характеристик готової продукції, місії обліково-економічного забезпечення (бухгалтерського обліку) витрат та калькулювання собівартості продукції).

РЕЗУЛЬТАТИ

Важливою обставиною, яка обумовлює необхідність калькулювання на промислових підприємствах і науково-виробничих об'єднаннях галузі машинобудування України собівартості готової продукції із урахуванням її якісних характеристик й технічних параметрів, виступає завдання визначення економічної ефек-

тивності (якості) витрат, пов'язаних із здійсненням заходів із забезпеченням конкурентоспроможного рівня якісних характеристик та технічних параметрів товарів-виробів. Відсутність достовірної обліково-економічної інформації про величину і склад витрат на забезпечення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик та технічних норм (параметрів) готової продукції, а також про собівартість готової продукції із урахуванням її якісних характеристик і технічних параметрів підвищує складність розробки оптимальних планових завдань (питань) із забезпечення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик та технічних норм (параметрів), оцінку відповідності досягнутого конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів встановленим стандартам або технічним умовам, розробку обґрунтованих диференційованих цін на готову продукцію відносно забезпечення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик та технічних параметрів (норм), прогнозування собівартості й визначення рентабельності (ефективності) готової продукції із забезпечення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів.

Недоліки у організації системи обліково-економічного забезпечення призводять до помилок у визначенні економічного ефекту при плануванні комплексу заходів стосовно системи управління якісними характеристиками та технічними параметрами, появи цілого ряду непередбачених витрат у діяльності служб системи управління якісними характеристиками й технічними параметрами (надійністю), узгодженості планів із забезпечення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів робіт та завдань стосовно зменшення собівартості готової продукції і іншим небажаним прорахункам у комерційно-виробничій діяльності промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань галузі машинобудування. У кінцевому рахунку усе вище згадане негативно впливає на використання фінансових, трудових, матеріальних і інформаційних ресурсів промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань. Система бухгалтерського обліку витрат і калькулювання собівартості готової продукції із урахуванням її якісних характеристик та технічних параметрів (норм) повинна сприяти забезпеченню конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів готової продукції, виробленню обґрунтованої оцінки економічної ефективності грошових коштів, витрачених на забезпечення та підвищення конкурентоспроможного ступеня (рівня) якісних характеристик і технічних параметрів товарів-виробів, та виявленню резервів їх скорочення. Калькулювання собівартості готової продукції із урахуванням її якісних характеристик і технічних параметрів (норм) має своєю ціллю забезпечити керівництво підприємства промисловості й науково-виробничого об'єднання інформацією про розміри виробничих витрат на забезпечення та підвищення конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів готової продукції із тим, щоб управлінці могли бачити результати роботи компанії та відслідковувати дані пов'язані із вико-

нанням, перевиконання або ж недовиконанням встановлених маркетингових завдань (цілей) і проведених заходів із розвитку цього головного напрямку економічно результативної маркетингової діяльності продуцентів промислових зразків готової продукції.

Відповідно, роль обліково-економічного забезпечення (бухгалтерського обліку) витрат та калькулювання собівартості у системі менеджменту забезпечення конкурентоспроможного рівня технічних величин і якісних характеристик готової продукції визначається вирішенням наступних питань:

I. Контроль за зменшенням витрат промислових підприємств та науково-виробничих об'єднань галузі машинобудування України із процесу виробництва і реалізації готової продукції із гарантованим (забезпеченим) конкурентоспроможним рівнем якісних характеристик, технічних параметрів.

II. Повного та достовірного калькулювання собівартості окремих видів готової продукції для використання інформаційних даних про собівартість у системі регулювання виробничо-збутовою (маркетинговою) діяльністю і ціноутворенні у якості розрахункової бази при розробленні комплексу цін.

III. Визначення та оцінки результатів виробничо-збутової діяльності (функції) промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань галузі машинобудування України та їх внутрішніх структурних підрозділів із метою матеріального й морального стимулювання за асекурацію (забезпечення) конкурентоспроможного рівня якісних характеристик і технічних параметрів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження надало нам можливість прийти до висновку, що обліково-економічне забезпечення витрат та калькулювання собівартості відіграють визначальну роль у системі менеджменту (керування) забезпечення конкурентоспроможного рівня технічних величин і якісних характеристик готової продукції. Серед перспектив подальших розвідок у даному напрямку розвинутою особливістю змістовністю відрізняється питання (задача) пов'язане із визначенням витрат на асекурацію конкурентоспроможного рівня технічних величин та якісних характеристик готової продукції й їх класифікацією тощо.

Список використаних джерел

1. Бобрышев А.Н. *Управленческий учёт в условиях кризисных процессов в экономике*. Ставрополь, 2015. 187 с.
2. Газизьянова Ю.Ю. *Учёт и отражение в отчётности биологических активов свиноводства*. Самара, 2016. 160 с.
3. Дейч В.Ю. *Калькулирование себестоимости продукции на предприятиях с замкнутым циклом производства: диссертация ... канд. экон. наук: 08.00.12*. Иркутск, 2016. 159 с.
4. Дёмина И.Д., Меркущенко С.Н. *Теория и практика применения современных методов учёта затрат и калькулирования себестоимости продукции*. Москва, 2015. 109 с.
5. Добродомова Л.А., Белякова Е.А. *Особенности формирования и методические основы исчисления себестоимости основных видов продукции в отраслях АПК*. Оренбург, 2015. 117 с.
6. Жигонова О.А., Ковалёв А.С. *Концептуальные основы учёта непрямых затрат фирмы*. Москва, 2016. 147 с.
7. Зиновьева И.В. *Финансовый механизм управления затратами на предприятиях ракетно-космической про-*

мышленности: формирование и функционирование: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.10. Самара, 2015. 143 с.

8. Зуева И.А., Гребеник В.В., Иванова Е.В., Жидков А.С. *Развитие систем управленческого учёта в торговой деятельности и их особенности в сфере розничной торговли*. Москва, 2017. 157 с.

9. Латышева А.Ю. *Совершенствование учётно-аналитического обеспечения деятельности вспомогательного производства экономического субъекта: диссертация ... канд. экон. наук: 08.00.12*. Ставрополь, 2017. 200 с.

10. Медведева Л.Н., Юшков Е.С. *Организация учёта и управления в хозяйственных обществах при бюджетных научных и образовательных учреждениях*. Москва, 2015. 439 с.

11. Подобедова Н.В. *Формирование стандартов и регламентов управленческого учёта экономического субъекта: диссертация ... канд. экон. наук: 08.00.12*. Воронеж, 2015. 446 с.

12. Толенева Т.А. *Формирование системы управленческого учёта на промышленных предприятиях*. Москва, 2016. 146 с.

13. Юрьева Л.В. *Управленческий учёт затрат на промышленных предприятиях в условиях инновационной экономики*. Москва, 2017. 288 с.

References

1. Bobryshev A.N. *Management accounting in the conditions of crisis processes in the economy*. Stavropol, 2015. 187 p. (in Russian).
2. Hazizyanova Yu.Yu. *Accounting and reflection in the reporting of biological assets of pig breeding*. Samara, 2016. 160 p. (in Russian).
3. Deich V.Yu. *Calculation of the cost price of production at the enterprises with the closed production cycle: the dissertation ... Candidate of Economic Sciences: 08.00.12*. Irkutsk, 2016. 159 p. (in Russian).
4. Dyomina I.D., Merkushechkov S. N. *The theory and practice of applying modern methods of cost accounting and calculating the cost of production*. Moscow, 2015. 109 p. (in Russian).
5. Dobrodomova L.A., Belyakova E.A. *Features of the formation and methodological basis for calculating the cost of the main types of products in the agro-industrial sector*. Orenburh, 2015. 117 p. (in Russian).
6. Zhigunova O.A., Kovalyov A.S. *Conceptual bases of accounting non-production costs of the company*. Moscow, 2016. 147 p. (in Russian).
7. Zinoveva I.V. *The financial mechanism of management of expenses at the enterprises of the rocket and space industry: formation and functioning: the dissertation ... Candidate of Economic Sciences: 08.00.10*. Samara, 2015. 143 p. (in Russian).
8. Zueva I.A., Hrebenik V.V., Ivanova E.V., Zhidkov A. S. *Development of management accounting systems in trading activities and their features in the retail sector*. Moscow, 2017. 157 p. (in Russian).
9. Latsheva A.Yu. *Perfection of registration-analytical maintenance of activity of auxiliary production of the economic subject: the dissertation ... Candidate of Economic Sciences: 08.00.12*. Stavropol, 2017. 200 p. (in Russian).
10. Medvedeva L.N., Yushkov E.S. *Organization of accounting and management in economic societies at budgetary scientific and educational institutions*. Moscow, 2015. 439 p. (in Russian).
11. Podobedova N.V. *Formation of standards and regulations of a management accounting of an economic subject: the dissertation ... Candidate of Economic Sciences: 08.00.12*. Voronezh, 2015. 446 p. (in Russian).
12. Tyuleneva T.A. *Formation of management accounting system at industrial enterprises*. Moscow, 2016. 146 p. (in Russian).
13. Yureva L.V. *Managerial accounting of expenses at industrial enterprises in the conditions of innovative economy*. Moscow, 2017. 288 p. (in Russian).